

OLYMPIA-AATETTA

URHEILUSEUROILLE

MATERIAALI ON TYÖSTETTY TAMPERE 2009 EUROOPAN
NUORTEN OLYMPIAFESTIVAALIEN INNOITTAMANA.
KUVASSA KISOJEN MASKOTTI FINX.

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE	s. 3
TOIMINTAOHJEET OLYMPIAPÄIVÄN / -VIIKON TOTEUTUKSEEN	s. 4
OLYMPIA-AATE	
1. Olympiakomitea ja Olympia-Akatemia	s. 5
2. Suomen olympiahistoria	s. 7
3. Olympismi	s. 8
4. Olympiaseremoniat	s.11
5. Olympialajit	s. 13
6. Reilu peli - Fair Play	s. 16
OMAT OLYMPIALAISET	
7. Ryhmytymistehtäviä	s. 23
8. Omat Olympialaiset	s. 29
9. Kummiurheilijan terveiset - Raimo Helminen	s. 31

KUNNIAKIRJAT

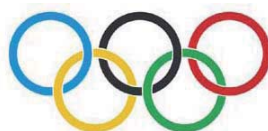
Olympia-aate on elämänfilosofia, jossa yhdistyvät ihmisen kehon, tahdon sekä mielen tasapainoinen kehittäminen. Olympismi yhdistää urheilun, kulttuurin ja kasvatuksen ja sen tavoitteena on kehittää elämäntapaa, jossa ilo löytyy yrittämisestä, kasvatukselliset arvot hyvästä esimerkiksi, ja jossa kunnioitetaan maailmanlaajuisia eettisiä periaatteita.

Syrjintä, häirintä tai syyllistäminen eivät kuulu urheilun pariin. Olemme kaikki tasa-arvoisia, vain lahjakkuus tietyssä urheilulajissa ratkaisee paremmuuden rodusta, ihonväristä tai sukupuolesta riippumatta. Kiellettyjen aineiden käyttäjät tai sääntöjä vastaan rikkoneet urheilijat suljetaan kilpailusta.

Monikulttuurisuus ilmenee useissa olympialiikkeen tunnuksissa. Olympialipussa on kuusi väriä taustan valkoinen mukaan luettuna, joista ainakin yksi väri on jokaisen maan lipussa. Olympiasoihtu tuodaan aina Kreikan Olympiasta soihtuviestinä usean maan läpi symbolisoiden maailman yhtenäisyyttä. Monissa tapauksissa monikulttuurisuuden perinne on tärkeä vaikuttaja kaupallisuuden ja televisioinnin ympäröidessä nykyaikaisia Olympialaisia. Globaalisuus takaa sen, että mahdollisimman moni ihminen on altis niille olympismin vaikutteille, joita kilpailujen aikana julistetaan.

Tampereella järjestetään 18. - 25.7.2009 Euroopan Nuorten Olympiifestivaalit (European Youth Olympic Festival, EYOF) kesälajeissa. Joukkueita tulee kaikista Euroopan Olympiakomiteoitten (EOC) jäsenmaista, joita on tällä hetkellä 49. Kaikkiaan kisaan odotetaan akkreditoituja joukkueiden jäseniä noin 3300. EYOF-kisoissa nuorilla on mahdollisuus saada kokemusta korkeatasoisesta kansainvälisestä kilpailusta sekä tutustua muihin kulttuureihin. EYOF on laaja kansainvälinen monilajitapahtuma nuorille ja siten merkittävä kokemus kohti huippu-urheilijan uraa. Kisoissa noudatetaan Olympiakisojen protokollaa ja kisojen seremonioihin kuuluvat mm. juhlalliset avajaiset, olympiatuli, olympialippu sekä kansallislaulut ja -tunnukset. Tampereen EYOF-kisajärjestelyjen pääteemat ovat sporttisuus, taloudellisuus ja ympäristöystävällisyys.

Näiden kisojen innoittamana tehtiin tämä vihkonen Hämeen seudun urheiluseuroja varten. Vihko toimii samalla pilottina urheiluseuroihin kohdistuvalle Olympia-Akatemian olympiakasvatustyölle.

TOIMINTAOHJEET OLYMPIAPÄIVÄN / -VIIKON TOTEUTUKSEEN

Tässä Olympiakomitean ja Olympia-Akatemian yhteistyössä tuottamassa materiaalissa on toimintaohjeita ja vinkkejä urheiluseuroille olympiapäivän toteuttamista varten. Sisältöä voi soveltaa haluamallaan tavalla. Materiaalista löytyy tietoa ja tehtäviä olympia-aatteen teemojen mukaisesti. Ohjeita löytyy olympiapäivän pitämiseksi avajaisista kilpailuihin ja aina päättäisjuhliin myöten. Materiaali opastaa myös toimintaan reilun pelin hengessä. Materiaali on kopioitavissa urheilijoille suoraan, mutta on hyvä muistaa, että jokainen voi muokata materiaalia ryhmälleen sopivaksi.

Lisätietoa Olympialaisista voit hakea myös internetistä osoitteesta www.olympiakomitea.fi.

Seurojen on tärkeä soveltaa niin ohjelmaa kuin lajivalintoja omien mahdollisuuksien mukaisesti.

Olympiapäivää järjestettäessä on syytä miettiä seuraavia asioita:

- Kuinka olympiapäivä järjestetään?
- Milloin se järjestetään?
- Mitä olympiapäivän ohjelman tulisi sisältää?
- Mitä materiaalia voi valmistaa / monistaa valmiiksi?

Sopikaa avajaistapahtuman vastuhenkilöt ja suunnitelkaa Olympialaisten kisaohjeet. Miettikää, edustavatko ryhmät todellisia valtioita, mielikuvitusvaltioita vai omaa ryhmää, jolla on iso lippu ja maskotti. Tarkempia ohjeita olympiapäivän järjestämiseen löytyy osiosta 8.

**TEHTÄVIEN VASTAUKSET, TULOSTETTAVAT KUNNIAKIRJAT JA
TÄMÄ MATERIAALI LISÄTULOSTEITA VARTEN LÖYTYVÄT
OSOITTEESTA:**

www.olympiakomitea.fi/seuramateriaali

1. OLYMPIAKOMITEA JA OLYMPIA-AKATEMIA

OLYMPIAKOMITEA

Suomen Olympiakomitea kehittää eettisesti kestäväää ja kansainväliseen menestykseen tähtäävää suomalaista huippu-urheilua. Olympiakomitean toiminnan visio on, että suomalainen huippu-urheilu menestyy kansainvälisesti laajalla rintamalla.

Olympiakomitean toimintaa ohjaavat arvot ovat:

- Rehellisyys, läpinäkyvyys ja avoimuus
- Kansainvälisyys
- Urheilijalähtöisyys
- Suomalaisuus
- Vastuuntuntoisuus
- Yhteistyöhakuisuus

Suomen Olympiakomitea on perustettu 2.12.1907 Helsingissä, silloin nimellä Suomen Olympialainen Komitea. Kansainvälisen Olympiakomitean jäseneksi Suomi hyväksyttiin mukaan samana vuonna KOK:n 9. istunnossa Haagissa, Hollannissa. Suomen Olympiakomitealla on 55 jäsenjärjestöä. Hallituksen puheenjohtaja on Roger Talermo (17.11.2004 lähtien) ja Olympiakomitean pääsihteeri on Jouko Purontakanen.

SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIA

Kansainvälinen Olympiakomitea (KOK) on asettanut kansallisten olympiakomiteiden tehtäväksi kehittää ja suojata olympialiikettä omissa maissaan. Olympialiikkeen kehittämisenä KOK tarkoittaa olympia-aatteen tunnetuksi tekemistä, sen perusarvojen - reilun pelin, yhteishengen ja suvaitsevaisuuden - toteuttamista kaikilla elämän aloilla, sekä urheilun ja liikunnan kasvatuksellisten arvojen edistämistä. Tämän kasvatustehtävän Suomen Olympiakomitea on antanut kansainvälisen esimerkin mukaisesti vuonna 1987 perustamalleen Suomen Olympia-Akatemialle.

SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN TEHTÄVÄT

Kansallisten olympia-akatemioiden tehtävät on määritelty KOK:n 100-vuotisjuhlakongressin loppuasiakirjassa, joka julkaistiin Pariisissa 3. syyskuuta 1994. Asiakirjan mukaan: "Olympialiikkeen kaikkien jäsenten pitää tehostaa olympia-aatteen eettisten, kulttuuristen ja kasvatuksellisten arvojen edistämistä tehdessään urheilua tunnetuksi maailmanlaajuisena harrastuksena. Urheilun harrastaminen olympiaperiaatteiden mukaisesti on erityisen tärkeä kasvatemuoto. Sitä pitää korostaa etenkin kouluissa ja oppilaitoksissa. Kansallisia olympia-akatemiaita pitää kannustaa laajentamaan toimintaansa."

Suomen Olympiakomitea nimeää Suomen Olympia-Akatemian jäsenet, jotka kehittävät ja suunnittelevat olympiakasvatuksen toteuttamismuotoja Suomessa. Pääasiallisiksi toimintamuodoiksi ovat vakiintuneet Akatemian istunnot ja koulujen olympiakasvatusprojektit.

OLYMPIAKASVATUSMATERIAALI

Suomen Olympia-Akatemia on tuottanut oppimateriaalipaketin, jonka avulla lapset, tutustumalla olympia-aatteeseen opettajiensa, vanhempiensa tai valmentajiensa tukemina kokevat, mitä reilun pelin, yhteishengen ja suvaitsevaisuuden käsitteet arkipäivän tilanteissa tarkoittavat. Koulujen Olympiakasvatusmateriaali sisältää tietoa olympia-aatteesta, olympialiikkeestä, olympiakisoista ja niiden historiasta sekä runsaasti eri oppiaineisiin soveltuvia tehtäviä. Se tarjoaa aineistoa niin jokapäiväiseen opetustyöhön kuin myös erillisiin olympiapäiviin ja -viikkoihin, joita voidaan järjestää kouluilla tai seuroissa etenkin Olympialaisten aikana. Lisätietoa materiaalipaketeista osoitteessa www.noc.fi/olympia-aate/olympiakasvatusmateriaali

EYOF - EUROOPAN NUORTEN OLYMPIAFESTIVAALIT

Euroopan Nuorten Olympiafestivaalit - European Youth Olympic Festivals (EYOF) - ovat Euroopan Olympiakomiteiden luoma ja Kansainvälisen Olympiakomitean (EOC) suojeluksessa järjestettävä kilpailutapahtuma eurooppalaisille nuorille urheilijoille. Olympiafestivaalit järjestetään parittomina vuosina sekä kesä- että talvilajeissa. Euroopan nuorten olympiafestivaalit käynnisti nykyinen Kansainvälisen Olympiakomitean puheenjohtaja Jacques Rogge vuonna 1991, toimissaan Euroopan Olympiakomiteiden puheenjohtajana. Hänen mukaansa festivaalien ensisijainen tarkoitus on edistää urheilua ja olympialiikettä nuorten keskuudessa. Aikaisemmin Olympiafestivaaleja kutsuttiin Olympiapäiviksi.

EYOF-kisoissa nuorilla on mahdollisuus saada kokemusta korkeatasoisesta kansainvälisestä kilpailusta sekä tutustua muihin kulttuureihin. Muun muassa Tanja Poutiaisen kovat kilpakumppanit Anja Pärson ja Janica Kostelic saavuttivat ensimmäiset suuret voittonsa EYOF-alppirinteillä. Kesälajien urheilijoista EYOF-kultaa ja myöhemmin olympiakisamenestystä ovat saavuttaneet muun muassa korkeushyppääjä Kajsa Bergqvist ja juoksija Gabriela Szabo. Ensimmäiset kesäolympiapäivät järjestettiin vuonna 1991 Brysselissä, Belgiassa ja ensimmäiset talviolympiapäivät kilpailtiin Aostassa, Italiassa 1993. Vuonna 2001 Suomi ja Kajaani/Vuokatti isännöi talviolympiapäiviä, joihin osallistui yli 1100 akkreditoitua henkilöä. Vuonna 2009 kesäkisat järjestetään Tampereella. Suomi on ollut joukkueella mukana ensimmäisistä kisoista lähtien. Suomen joukkueen valitsee ja lähettää Olympiakomitea lajiliittojen esityksestä. EYOF-kisat järjestetään rajatulla lajiohjelmalla siten, että talvikisoissa mukana on 6-8 lajia ja kesäki-soissa 6 yksilölajia ja 3 joukkuelajia.

EYOF Tampere -kisatunnuksen on suunnitellut tamperelainen graafikko ja kirjailija Juha Siro.

2. SUOMEN OLYMPIAHISTORIA

VIRSTANPYLVÄITÄ SUOMEN OLYMPIAHISTORIASSA

- 1906 Suomi esiintyy ensimmäisen kerran olympia-areenalla: neljän miehen joukkue matkustaa Ateenan välikisoihin. Verner Weckman (paini) ja Verner Järvinen (antiikin kiekonheitto) ovat Suomen ensimmäiset olympiavoittajat.
- 1907 Suomen Olympiakomitea perustetaan 2.12.1907.
- 1908 Suomi osallistuu Lontoossa ensi kerran virallisiin Olympiakisoihin; painija Verner Weckman voittaa ensimmäisen kultamitalin. Reinhold von Willebrand valitaan ensimmäisenä suomalaisena Kansainvälisen Olympiakomitean (KOK) jäseneksi.
- 1912 Hannes Kolehmainen ”juoksee Suomen maailmankartalle” Tukholman Olympiakisoissa. Suomi nousee urheilun suurvaltojen rinnalle voittamalla kahdeksan kultamitalia.
- 1920 Ludovika ja Walter Jakobsson voittavat Antwerpenin kisojen pariluistelussa itsenäisen Suomen ensimmäisen olympiakultamitalin.
- 1924 Clas Thunberg voittaa kolme kultamitalia pikaluistelussa ensimmäisissä olympialaisissa talvikisoissa Chamonix'ssä. Pariisin kisoissa Suomi voittaa Paavo Nurmen johdolla yhteensä 37 mitalia ja sijoittuu maiden välisessä mitalivertailussa kolmanneksi.
- 1932 Veli Saarista tulee Lake Placidin talvikisojen 50 km:llä Suomen ensimmäinen hiihdon olympiavoittaja.
- 1938 Helsinki saa oikeuden järjestää vuoden 1940 olympiakisat Tokion luovuttua isännyydestä. Kisat joudutaan sittemmin sodan vuoksi peruuttamaan.
- 1947 Helsinki valitaan vuoden 1952 Olympiakisojen isäntäkaupungiksi.
- 1952 Lydia Wideman, Mirja Hietamies ja Siiri Rantanen ottavat Oslossa Suomelle kolmoisvoiton olympiahistorian ensimmäisessä naisten hiihtokisassa (10 km). XV olympiadin kisat järjestetään 19.7.-3.8.1952 Helsingissä. 4925 urheilijaa 69 maasta kamppailee mitaleista 149 kilpailulajissa.
- 1972 Suomen kestävyysjuoksu palaa Münchenissä kultakantaan: Lasse Virén voittaa 5000 ja 10 000 metriä, Pekka Vasala 1500 metriä.
- 1984 Marja-Liisa Hämäläinen voittaa kaikki kolme naisten hiihdon henkilökohtaista kultamitalia Sarajevon talvikisoissa.
- 1987 Suomen Olympia-Akatemia perustetaan kansainvälisen tavan mukaan huolehtimaan olympialiikkeen eettisten ja kasvatuksellisten arvojen edistämisestä Suomessa.
- 1988 Suomi voittaa Calgaryssä hopeaa jääkiekossa, kaikkien aikojen ensimmäisen joukkuepelin olympiamitalin.

3. OLYMPISMI

Olympialiikkeen olemuksen ymmärtämiseksi on tärkeää tiedostaa paroni Pierre de Coubertinin luoman olympismin olennaisimmat asiat. Olympismi on luotu yli sata vuotta sitten, osittain antiikin olympialaisten periaatteista kopioiden ja osittain yhdistäen 1800-luvun lopun erilaisia elementtejä urheilusta ja yhteiskunnista Ranskasta, Iso-Britanniasta, Kreikasta sekä Yhdysvalloista.

Pierre de Coubertin kirjoitti, että kansainvälinen urheilu voisi edistää yksilöllistä ja yhteisöllistä hyväntahtoisuutta sekä maailman rauhaa. Hänen ajatuksensa ajatukset olympismista voidaan tiivistää neljään periaatteeseen:

1. Fyysinen kunto ja terveys johtavat parempaan moraaliin.
2. Urheilijan tulisi olla amatööri, jotta hän voisi hyötyä urheilukokemuksestaan parhaiten.
3. Urheilun kansainvälinen yhteistyö lisää ymmärtämystä eri ihmisten ja kansojen välillä.
4. Urheilu ja estetiikka tulisi yhdistää taiteen ja kirjallisuuden kautta.

Jokaisissa Olympialaisten avajaisissa julistetaan Pierre de Coubertinin olympiasanomaa: tärkein asia olympialaisissa kilpailuissa ei ole voittaminen, vaan osallistuminen. Samoin kuin ihmisen elämässä tärkeintä ei ole voitto vaan taistelu.

Olympismin motto kuuluu "citius, altius, fortius" (nopeammin, korkeammalle, voimakkaammin) ja sitä käytettiin ensimmäisen kerran vuonna 1924. Voidaankin sanoa, että juuri tämä motto on johtanut nykyaikaiset Olympialaiset nykyiseen asemaansa ja loistonsa. Se on tiivistelmä huippu-urheilusta, joka markkinoi sitä maailmanlaajuista viestiä, jota urheilu edustaa.

Jokaisissa Olympialaisissa yksi järjestävän maan urheilija vannoo olympiavalan.

"Kaikkien kilpailijoiden nimissä, lupaan, että kilpailemme näissä Olympialaisissa kunnioittaen ja noudattaen sääntöjä, sitoudumme urheiluun ilman dopingia tai muita kiellettyjä aineita, todellisen urheiluhengen mukaisesti, urheilun ja joukkueemme kunniaksi."

"In the name of all the competitors I promise that we shall take part in these Olympic Games, respecting and abiding by the rules which govern them, committing ourselves to a sport without doping and without drugs, in the true spirit of sportsmanship, for the glory of sport and the honour of our teams."

OLYMPIASYMBOLIT

OLYMPIARAUHA

KOK on soveltanut antiikin olympiarauhan (ekekheiria) periaatteita nykypäivään. Olympiarauha pyrkii suojelemaan urheilijoiden ja urheilun asemaa maailmassa ja omalta osaltaan edistämään diplomaattisten ratkaisujen mahdollisuutta konflikteissa eri puolilla maailmaa. Olympialaiset ovat esimerkiksi osoittaneet, että ystävyys, solidaarisuus ja yhteistyö eri kansojen välillä on mahdollista, edellyttäen, että yhteistä halua näihin periaatteisiin löytyy. Olympiarauhan avulla KOK ei ole ainoastaan pyrkinyt antamaan konkreettisen muodon olympialiikkeen periaatteille, vaan myös mahdollistanut poliittisen tuen näiden periaatteiden saavuttamiseksi.

OLYMPIALIPPU

Olympialipun on suunnitellut Pierre de Coubertin. Lippu esiteltiin ensimmäisen kerran vuonna 1914 nykyaikaisen olympialiikkeen 20. vuosijuhlien yhteydessä. Ensimmäisen kerran lippu nostettiin Olympiakisojen salkoon Antwerpenissä, Belgiassa vuonna 1920. Siitä lähtien lippu on liehunut kaikilla kisapaikoilla Olympialaisten ajan.

Renkaat edustavat maailman viittä eri aluetta: Eurooppaa, Aasiaa, Amerikoita, Afrikkaa ja Oseania. Ei ole kuitenkaan määritelty, mikä väri ilmentää mitään mannerta. Olympiasymboli edustaa reiluutta, ystävyyttä, ymmärrystä ja kunnioitusta kaikkien kisoihin osallistuvien maiden kesken.

OLYMPIARENKAAT

Pierre de Coubertinin vuonna 1913 suunnittelemat viisi yhteen liitettyä rengasta symboloivat värien puolesta kaikkien osallistuvien maiden lipuista löytyviä värejä: sininen, musta, vihreä, punainen, keltainen ja taustan valkoinen.

OLYMPIALAISTEN MOTTO

Motto on lyhyt lause tai rykelmä sanoja, joka tiiviisti ilmaisee periaatetta tai käytöstapaa. Monilla järjestöillä, kaupungeilla ja kouluilla on oma mottonsa. Olympialaisten virallisen moton kehitti vuonna 1920 Isä Didon, Pierre de Coubertinin ystävä.

Motto kuuluu seuraavasti: *Citius, Altius, Fortius*. Motto on latinaa ja tarkoittaa ”nopeammin, korkeammalle, voimakkaammin.”

OLYMPIAHYMNI

Kansainvälinen Olympiakomitea hyväksyi olympiahymnin vuonna 1957. Musiikin on säveltänyt kreikkalainen Spiridon Samaras ja sävellyksen on sanoittanut Kostas Palamas. Olympiahymni esitetään jokaisessa virallisessa olympialiikkeen seremoniassa.

OLYMPIASOIHTU

Olympiasoihtu symboloi täydellisyyden tavoittelua sekä kamppailua voitosta. Se edustaa samalla rauhaa ja ystävyyttä. Nykyaikaisten Olympialaisten osalta olympiasoihtu esiintyi ensimmäisen kerran vuoden 1936 Olympialaisissa ja on sen jälkeen säilynyt osana olympiaperinnettä. Soihtu sytytetään auringon säteestä Olympiassa, Kreikassa ja kuljetetaan sen jälkeen soihtuviestinä kisakaupunkiin.

Olympialaisten avajaisissa soihtu tuodaan stadionille ja yleensä tarkasti varjeltuna salaisuutena pidetty henkilö saa kunnian toimia viimeisenä soihtukantajana ja sytyttää olympiatulen stadionilla. Tuli palaa Olympialaisten ajan ja se sammuu vasta päättäjäisten yhteydessä.

OLYMPIAMASKOTTI

Ensimmäinen laajaa julkisuutta saanut maskotti esitettiin Münchenin Olympialaisissa kesällä 1972. Maskotti lisää kisojen kuvaan oman persoonallisuutensa sekä heijastaa järjestävän maan perinteitä sekä kulttuuria animaation muodossa. Tässä joitakin maskotteja kesä- ja talviolympialaisista.

1972 Waldi-mäyräkoira

1998 Sukki, Nokki, Lekki ja Tsukki, Nagano

2002 Powder, Copper ja Coal, Salt Lake City

2004 Phevos ja Athena, Ateena

2006 Neve ja Gliz, Torino

2008 Beibei, Jingjing, Huanhuan, Yingying ja Nini, Peking

福娃 Fuwa

OLYMPIATULI on rauhan ja ystävyyden merkki

1. Olympiatuli aloittaa matkansa Olympialaisten syntysijoilta Olympiasta, Kreikasta.
2. Erityinen seremonia pidetään temppelin raunioissa, joka oli aikanaan rakennettu Heralle, kreikkalaisten jumalien kuningattarelle.
3. Keskipäivällä auringon kuumuus sytyttää liekin metallikulhoon.
4. Korkein papitar (rooliin valittu näyttelijätär) kantaa liekin urnassa antiikin stadionille.
5. Seremonian jälkeen hän sytyttää soihdun ja antaa sen ketjun ensimmäiselle juoksijalle.
6. Kun soihtu saapuu Ateenaan, se luovutetaan kisojen isäntämaan huostaan loppumatkan ajaksi.
7. Määränpaikkaansa soihtu saattaa kulkea jalan, lentokoneella, laivalla, helikopterilla, lumikelkalla tai vaikkapa koiravaljakon kyydissä.

TIESITKÖ, ETTÄ...

olympiatuli sytytettiin ensimmäistä kertaa Amsterdamissa 1928?

4. OLYMPIASEREMONIAT

Olympialaisten henki on paljon muutakin kuin vain kilpailujännitystä. Nykyaikaisten Olympiakisojen ohjelma sisältää monia värikkäitä ja tapahtumarikkaita tilaisuuksia. Arvokkuudessa kolme tilaisuutta nousee muiden yläpuolelle: avajaiset, palkintojenjako sekä päättäjäiset.

AVAJAISET

Olympiakisojen avajaiset ovat tilaisuus, joka arvokkain juhlamenoin avaa kisat virallisesti. Eräissä tapauksissa kisaohjelmaan kuuluvia alku- ja karsintakilpailuja on tosin järjestetty olympiakaupungissa jo ennen avajaisia. Nykyisin avajaisiin kuuluu muun muassa seuraavia asioita:

- Hallitsijan tai valtion päämiehen, joka on kutsuttu avaamaan Olympiakisat, vastaanottavat KOK:n puheenjohtaja ja kisojen järjestelytoimikunnan puheenjohtaja. He ohjaavat hallitsijan tai valtion päämiehen ja hänen seurueensa kunnia-aitioon, minkä jälkeen häntä tervehditään maan kansallishymnillä.
- Tätä seuraa joukkueiden sisäänmarssi. Virallisiin kisa-asuihin pukeutuneita joukkueita edeltää sen maan tai alueen nimikilpi, jolla kyseinen joukkue (maa/alue) on hyväksytty KOK:n jäseneksi, ja asianomaisen maan lippu. Joukkueet marssivat avajaisiin järjestävän maan kielen määrittelemässä aakkosjärjestyksessä, kuitenkin niin, että Kreikka marssii ensimmäisenä ja isäntämaa viimeisenä. Kierrettyään stadionin juoksuradan tai määrätyn osan siitä kukin joukkue ryhmittyy muodostelmaksi keskikentälle nimikilpensä taakse.
- Kisojen järjestelytoimikunnan puheenjohtaja esittelee KOK:n puheenjohtajan ja kehottaa häntä kutsumaan hallitsijan tai valtion päämiehen avaamaan kisat. KOK:n puheenjohtaja nousee puhujakorokkeelle ja pitää lyhyen tervehdyspuheen, joka päättyy sanoihin *“Minulla on kunnia kutsua ... julistamaan avatuiksi nykyajan ... olympiadin kisat, jotka paroni Pierre de Coubertin pani alulle 1896.”* Hallitsija tai valtion päämies, joka yleensä on myös kisojen suojelija, julistaa kisat avatuiksi: *“Julistan avatuiksi ... Olympiakisat, jotka juhlistavat nykyajan ... olympiadia.”*
- Olympialippu nostetaan kentälle pystytettyyn salkoon olympiahymnin soidessa.
- Olympiatuli tuodaan olympiasoihdussa avajaisiin ja se jää palamaan kisojen ajaksi olympiastadionilla olevaan tulimaljaan.
- Olympiavala, tuomari- ja toimitsijavala.
- Sen maan kansallishymni, missä kisat pidetään.
- Joukkueiden ulosmarssi.

PALKINTOJENJAKO

Olympialainen mitalienjako on vuosikymmenien aikana vaihdellut paljonkin muodoiltaan. Nykyisin se on määritelty olympiasäännöillä. Mitaleille sijoittuneet urheilijat vastaanottavat mitalinsa seuraavalla tavalla:

Kilpailijat, jotka ovat saavuttaneet ensimmäisen, toisen ja kolmannen sijan, asettuvat kunniakorokkeelle siten, että voittaja seisoo hieman korkeammalla kuin hänen oikealla puolellaan oleva toiseksi sijoittunut ja vasemmalla puolellaan oleva kolmanneksi sijoittunut urheilija. KOK:n presidentti tai hänen valitsemansa KOK:n jäsen jakaa mitalit kyseisen urheilumuodon kansainvälisen erikoisliiton presidentin tai tämän varamiehen kanssa. Voittajan kotimaan lippu nostetaan tarkoitusta varten sijoitetuista lippusaloista keskimmäiseen, toiseksi ja kolmanneksi sijoittuneiden urheilijoiden kotimaiden liput viereisiin salkoihin sen mukaan, miten liput näkyvät yleisöön päin. Samanaikaisesti soitetaan voittajan maan kansallishymni (lyhennettynä) ja mitalin saaneet urheilijat ja yleisö kääntyvät kohti lippuja.

PÄÄTTÄJÄISET

Olympiakisojen päättäjäiset vietetään kisojen viimeisen kilpailutapahtuman jälkeen. Päättäjäisten tunnelmasta on aistittavissa, että kilpailut ja yhteinen olympiakokemus on päättymässä.

- Lipunkantajat marssivat olympiastadionille ja asettuvat kentälle päättäjäisten keskipisteeseen. Heidän jäljessään marssivat kisajoukkueiden paikalla olevat jäsenet.
- Kreikan kansallishymnin soidessa nostetaan Kreikan lippu mitalienjakoseremonioissa käytetyistä lippusaloista oikeanpuoleiseen.
- Kisat järjestävän maan kansallishymnin soidessa nostetaan kyseisen maan lippu keskimmäiseen salkoon.
- Vasemman puoleiseen salkoon nostetaan sen maan lippu, missä järjestetään seuraavat kisat. Kisakaupungin pormestari nousee korokkeelle ja luovuttaa KOK:n puheenjohtajalle olympialipun. Tämä antaa lipun edelleen seuraavien kisojen isäntäkaupungin pormestarille.
- KOK:n puheenjohtaja kiittää kisajärjestäjiä ja julistaa kisat päättyneiksi. Hän kutsuu maailman nuorison kokoontumaan neljän vuoden kuluttua seuraavissa olympiakisoissa.
- Fanfaari soi, olympiatuli sammuu ja lippu lasketaan hiljaa alas ja kannetaan pois stadionilta. Tähän päättyy päättäjäisten virallinen ohjelma - ja virallisesti myös senkertaiset Olympiakisat.

5. OLYMPIALAJIT

Alla on esitely joitakin Olympiakisojen lajiohjelmaan kuuluvia lajeja jaettuna kesä- ja talvilajeihin. Lisätietoa lajeista saat Olympiakasvatusmateriaalista sekä osoitteesta:
www.olympiakomitea.fi/olympialaiset/olympialajit

Yhdistä kesäolympialaji Tampereen EYOF:stä tuttuihin lajimaskotteihin.

Koripallo

Käsipallo

Pyöräily

Tennis

Uintiurheilu

Lentopallo

Voimistelu

Judo

Yleisurheilu, kenttälajit

Yleisurheilu, ratalajit

Yhdistä talvilajit Torinon kisoista tuttuihin lajilogoihin.
Huomaa, että logoja on vähemmän kuin talvikisojen lajeja!

Alppihiihto

Ampumahiihto

Curling

Freestylehiihto

Jääkiekko

Short track -luistelu

Lumilautailu

Maastohiihto

Mäkihyppy

Ohjaskelkkailu

Pikaluistelu

Rattikelkkailu

Skeleton

Taitoluistelu

Yhdistetty hiihto

YHDISTÄ OLYMPIAVOITTAJAT JA LAJIT

Paavo Nurmi

Matti Nykänen

Samppa Lajunen

Pertti Karppinen

Ville Ritola

Clas Thunberg

Lasse Virén

Hannes Kolehmainen

Eero Mäntyranta

Veikko Hakulinen

Marja-Liisa Hämäläinen (myöh. Kirvesniemi)

Veikko Huhtanen

Paavo Aaltonen

HIIHTO

YHDISTETTY

JUOKSU

PIKALUISTELU

MÄKIHYPY

VOIMISTELU

SOUTU

TIESITKÖ ETTÄ...

juoksijalegenda Paavo Nurmi voitti yhteensä yhdeksän olympiakultaa vuosina 1920-1928. Juoksija Ville Ritola ja pikaluistelija Clas Thunberg voittivat molemmat viisi kultaa vuosina 1924-1928. Nelinkertaisia olympiavoittajia ovat juoksijat Lasse Virén ja Hannes Kolehmainen sekä mäkihyppääjä Matti Nykänen. Kolme olympiavoittoa ovat saavuttaneet hiihtäjät Eero Mäntyranta, Veikko Hakulinen ja Marja-Liisa Hämäläinen (myöh. Kirvesniemi), voimistelijat Veikko Huhtanen ja Paavo Aaltonen, soutaja Pertti Karppinen ja viimeisimpänä Samppa Lajunen yhdistetyn hiihdossa.

6. FAIR PLAY - REILU PELI

REILUN PELIN URHEILIJAN KRITEERIT

Tutustukaa seuraaviin reilun pelin kriteereihin pienissä ryhmissä ja valitkaa kaksi tärkeintä. Keskustelkaa ryhmien valitsemista kriteereistä ja pohtikaa, toteutuvatko ne teidän joukkueessanne / seurassanne.

TOIMIN REILUSTI JA TASAVERTAISESTI

- Noudatan aina sääntöjä
- Kunnioitan opettajien toimintaa ja heidän tekemiä ratkaisuja
- Kielenkäyttöni on asiallista
- Myönnän omat virheeni

OTAN TOISET HUOMIOON JA KANNUSTAN KAIKKIA

- Tuen ja kannustan omaa ryhmääni
- Kehun ja annan myönteistä palautetta myös muille
- Hyväksyn kaikki työskentelemään kanssani

KÄYTTÄYDYN YSTÄVÄLLISESTI JA KUNNIOITAN TOISIA

- Kuuntelen ohjeet
- Kiitän ja osaan pyytää anteeksi

LIIKUN OMAN IÄN JA KEHITYSTASON MUKAAN

- Yritän parhaani
- Olen tyytyväinen siihen, mitä teen
- Jos en onnistunut, mietin mitä olisin voinut tehdä paremmin

VAALIN / KOROSTAN PÄIHTEETTÖMYTTÄ JA SAVUTTOMUUTTA

- En käytä päihteitä koulussa enkä vapaa-aikana

Reilun pelin periaatteina ovat rehellisyys, oikeudenmukaisuus ja kunnioittaminen niin vastustajaa, tuomaria kuin itse tilannetta kohtaan. Reilu peli on enemmän kuin sääntöjen noudattamista. Pelit ja kilpailut tarjoavat tilaisuuden pyrkiä yhdessä vastustajan kanssa huippusuoritukseen. Petkuttajat eivät pelaa samaa peliä muiden kanssa. Reilun pelin opettamisessa korostetaan nykyisin itsensä voittamista ja palkitsemista ja sitä, että ihminen harrastaa urheilua ainoastaan rakkaudesta urheiluun.

Urheilu ilman sääntöjä on mahdotonta. Sääntöjen rikkominen on petkuttamista. Epärehellisyyttä ei tule suvaita urheilussa, eikä myöskään muussa elämässä. Epärehellisyydellä tarkoitetaan kaikkia niitä keinoja, joilla pyritään saavuttamaan voitto keinolla millä hyvänsä, esim. kielletyillä aineilla.

REILUN PELIN PELAAMINEN

Kun pelaan reilua peliä:

- noudatan sääntöjä
- otan huomioon tuomarit ja hyväksyn
- heidän ratkaisunsa
- kunnioitan vastustajia
- suon jokaiselle tasavertaiset mahdollisuudet osallistua
- säilytän itsehillintäni aina.

TEHTÄVÄ 1:

Tehkää joukkueellenne / seurallenne reilun pelin säännöt:

Keskustelkaa pienissä ryhmissä siitä, mitä on reilu peli. Laatikaa luettelo viidestä parhaasta ajatuksesta. Esittäkää nämä ajatukset muulle luokalle. Valitkaa kaikista ajatuksista viisi parasta, jotka ovat joukkueenne/seuranne reilun pelin säännöt.

TEHTÄVÄ 2:

Suunnitelkaa oma reilun pelin palkinto, jonka annatte joukkueenne / seuranne reiluimmalle pelaajalle / joukkueelle.

ESIMERKKEJÄ TOIMINNASTA REILUN PELIN HENGESSÄ

1964 INNSBRUCK

Kelkkailussa italialaispari oli laskenut johtoajan. Viimeisenä parina olivat laskemassa englantilaiset, joilla oli vielä mahdollisuus voittaa. Juuri ennen lähtöään he huomasivat kelkassaan vian, mikä olisi estänyt heidän laskunsa. Tällöin johdossa olleet italialaiset lainasivat heille puuttuvan osan, jonka avulla englantilaiset laskivat voittoon. Neljä vuotta myöhemmin italialaisparin kapteeni voitti kultamitalin Grenoblessa.

1986

Juha Miedolle luovutettiin Kansainvälisen Fair Play -komitean myöntämä Pierre de Coubertin -palkinto pitkästä ja menestyksekkästä urasta 1970 -1980 -luvulla. Urheilumenestyksen lisäksi hän osoitti esimerkillistä toimintaa niin kilpailusuorituksen aikana kuin sen jälkeenkin. Näin tapahtui Norjassa 1982 pidetyissä MM-kisoissa. Bill Kochin (USA) kertomana: ”Olin aivan poikki ja minun piti vielä nousta viimeisen mäen päälle. Olin varma etten pystyisi sitä tekemään. Sitten yhtäkkiä iso käsi työnsi minua ylöspäin. Se käsi kuului Juha Miedolle, joka auttoi minua vaikka tiesi sen haittaavan omaa suoritustaan.”

Lake Placidissä 1980 Juha Miedolta odotettiin hänen ensimmäistä henkilökohtaista kultamitalia 15 km:n hiihdossa. Jännittävän kilpailun jälkeen Juha hävisi kullan 0,01 sekunnilla. Se oli kautta aikojen pienin mahdollinen ero. Hän oli kuitenkin ensimmäinen, joka onnitteli voittanutta Ruotsin Thomas Wassbergia.

1988 SOUL

Lawrence Lemieux (Kanada) oli purjehduskilpailussa toisena hieman ennen maalia. Sääolosuhteet purjehdukselle olivat todella vaativat. Yhtäkkiä hän huomasi singaporelaiset kanssakilpailijat merihädässä. Lemieux meni auttamaan hädässä olevia, tietäen samalla menettävänsä mahdollisuudet mitaleille. KOK:n presidentti Juan Antonio Samaranch palkitsi hänet reilusta toiminnasta.

POHDI:

1. Mitkä kaksi vaihtoehtoa Lemieuxilla oli?
2. Miksi päätöksenteko oli Lemieuxille vaikeaa?

ESIMERKKEJÄ EPÄURHEILIJAMAISESTA KÄYTÖKSESTÄ

1896 ATEENA

Spiridon Belokas (Kreikka) tuli kolmanneksi maratonilla. Hänet kuitenkin hylättiin, sillä hän oli kulkenut osan matkasta rattailla.

1904 ST. LOUIS

Fred Lorz (USA) voitti maratonin, mutta myöhemmin huomattiin, että hän oli liftannut auton kyydissä n. 17 km matkasta.

1904 ST. LOUIS

Nyrkkeilijä Carroll Burton voitti ylivoimaisesti ensimmäisen vastustajansa. Myöhemmin selvisi, ettei voittanut nyrkkeilijä ollutkaan Burton vaan joku toinen henkilö. Molemmat nyrkkeilijät hylättiin.

1932 LOS ANGELES

Puolalainen Stella Walsh, joka voitti 100 m:n juoksun, kieltäytyi vaihtamasta vaatteita samassa pukuhuoneessa muiden kilpailijoiden kanssa. Vuonna 1984 hän kuoli tapaturmaisesti. Silloin huomattiin, että hän olikin mies.

1968 GRENOBLE

Kolme itäsaksalaista naista sijoittui kelkkailussa kärkipäähän. He olivat käsitelleet kelkkojaan sääntöjen vastaisesti. Heidän suorituksensa hylättiin.

1976 MONTREAL

Boris Onishtshenko oli neuvostoliittolainen 5-ottelija. Hän halusi epätoivoisesti voittaa viimeisessä arvokisassaan. Miekkan kädensijassa oli painike, jota hän painoi halutessaan merkinnän osumastaan. Hänet hylättiin.

1980 MOSKOVA

Neuvostoliittolainen keihäänheittäjä Dainis Kula oli epäonnistunut kahdessa ensimmäisessä heitossaan. Ratkaisevalla kolmannella kierroksella hän tarvitsi huomattavan parannuksen päästäkseen jatkoon kolmelle viimeiselle kierrokselle. Kolmas heitto tuli maahan lappeelleen ponnahtaen useita kertoja maassa eteenpäin. Tulos mitattiin muusta kuin ensimmäisestä maahantulojäljestä. Tulos riitti jatkoon. Seuraavalla heitolla Kula heitti olympiakultaa.

1984 LOS ANGELES

Suomalainen Martti Vainio voitti hopeaa 10 000 metrin juoksussa, mutta myöhemmin hänen todettiin käyttäneen anabolisia steroideja suorituksen parantamiseksi. Hänet hylättiin ja hän sai kilpailukiellon.

1988 SOUL

Ben Johnson (Kanada) joutui luovuttamaan 100 m:n juoksussa kultamitalinsa, koska hän oli käyttänyt kiellettyjä aineita.

STICKS AND STONES

Usein erilaisiin tilanteisiin reagoidaan voimakkaalla kielenkäytöllä tai muulla ei-hyväksyttävällä käyttäytymisellä niin katsojien kuin pelaajienkin taholta.

KESKUSTELE SEURAAVISTA AIHEISTA

1. Kepit ja kivet voivat satuttaa, mutta nimittely ei loukkaa ketään

Oikein __

Väärin __

Kysymyksiä aiheesta:

Oletko koskaan loukkaantunut toisten puheista?

Oletko koskaan loukannut toista sanoillasi?

Oletko koskaan katunut sitä mitä tuli sanotuksi?

2. Miksi kutsumme sellaista käytöstä, joka tarkoituksellisesti tai vahingossa loukkaa toista?
(nimittelyt, loukkaavat sanat)

Kuvaile niitä tuntemuksia, johon se johtaa.

3. Kuvaile niitä tilanteita, jotka päättyvät nimittelyyn tai loukkauksiin.

Esimerkiksi tappion jälkeen, miten saman joukkueen pelaaja kutsuu toista hävityn ottelun jälkeen? Toimivatko he samalla tavalla, jos he ovat parhaimpia kavereita?

DOPING JA URHEILU

URHEILUSEURAT KASVATAJINA

Urheiluseuroilla on merkittävä tehtävä puhtaan urheilun edistäjinä. Laadukas harrastustoiminta luo pohjan elinikäiselle liikkumiselle ja terveille elämäntavoille. Urheiluseuralla tulee olla selkeä arvopohja, johon seuran kasvatustavoitteet perustuvat. Tärkeää on, että seuran yhteiset (peli)säännöt ja reilun pelin periaate näkyvät kaikessa toiminnassa ja että ohjaajat ja valmentajat sekä kentän laidalla olevat vanhemmat toimivat esimerkkeinä lapsille ja nuorille. Aikuisten asenteet ja toimintatavat heijastuvat lapsiin sekä nuoriin. Niillä on suuri vaikutus siihen, millaisia valintoja urheilijat myöhemmin urallaan tekevät.

Urheiluseuran sääntöihin kuuluvat antidopingsäännöt sitouttavat seuran jäsenet puhtaaseen urheiluun, mutta pelkkä muodollinen sääntöihin sitoutuminen ei riitä, vaan koko seuran toiminnan tulee perustua puhtaan urheilun ja reilun pelin kunnioittamiselle. Seurassa kannattaa aika ajoin arvioida toimintaa, eettisestä näkökulmasta ja huomioida antidopingasiat tässä arvioinnissa. Näin toimintaa voi tietoisesti kehittää puhdasta urheilua tukevaksi.

ANTIDOPINGKASVATUS

Antidopingkasvatuksen tulee olla osa seuran kasvatustoimintaa. Junioriurheilussa antidopingkasvatus tarkoittaa terveiden elämäntapojen, päihteettömyyden, terveellisen ravinnon ja reilun pelin opettamista. Kilpailevia nuoria tulisi tiedottaa myös antidopingasioista ja urheilijan vastuusta.

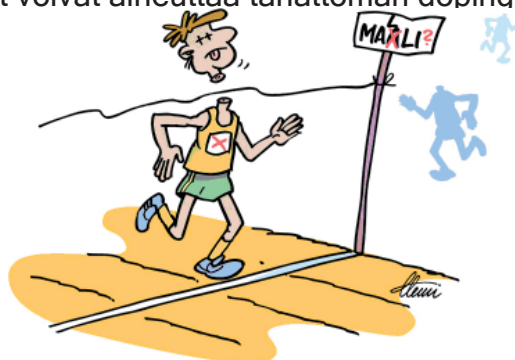
Junioriurheilijoiden vanhemmat voivat olla huolissaan huippu-urheilun lieveilmiöistä kuten dopingista ja sen vaikutuksesta lasten liikuntaan. Tiedon saaminen on tärkeää, ja vanhemmilla on oikeus tietää harjoitteluryhmässä käydyistä keskusteluista ja siitä, mitä niissä on sovittu koskien esimerkiksi reilun pelin periaatteiden noudattamista. Vanhemmat ovat usein nuorten urheilijoiden mukana lääkärin vastaanotolla ja hakevat lääkkeitä apteekista, joten heidän tulee olla myös tietoisia antidopingsäännöistä, jotka koskevat urheilijoita.

VASTUU DOPINGISTA

Urheilijalla itsellään, myös alaikäisellä urheilijalla, on aina vastuu dopingin käyttämisestä. Urheilijalla on vastuu myös siitä, ettei hän vahingossa esimerkiksi syö lääkkeitä tai ravintolisiä, jotka sisältävät kiellettyjä lääkeaineita. Valmentajalla on osavastuu urheilijan terveydestä. Kovakaan harjoittelu ei saa vaarantaa terveyttä. Valmentajalla on myös vastuunsa urheilijan asenteiden muokkaajana ja mielipidevaikuttajana.

Puhtaaseen urheiluun sitoutuminen heijastuu kaikessa toiminnassa. Valmentajan tulee tuntea antidopingsäännöt ja ohjata urheilijoita vastuulliseen toimintaan. Hänen tulee olla tietoinen ja kertoa urheilijoilleen myös esimerkiksi siitä, että ravintolisät voivat aiheuttaa tahattoman dopingtapauksen riskin.

Urheilijoiden ravintolisien käytön tulee olla harkittua ja perusteltua. Seurajohdon vastuulla on, että valmentajat ja seuran muut toimijat ovat tietoisia vastuistaan koskien myös antidopingasioita. Seuran sisäisiin arvokeskusteluihin on syytä ottaa mukaan myös keskustelut dopingista ja seuran vastuusta antidopingtyössä. Riskien tiedostaminen ja vastuun ymmärtäminen kuuluvat kaikille seuratoimijoille.

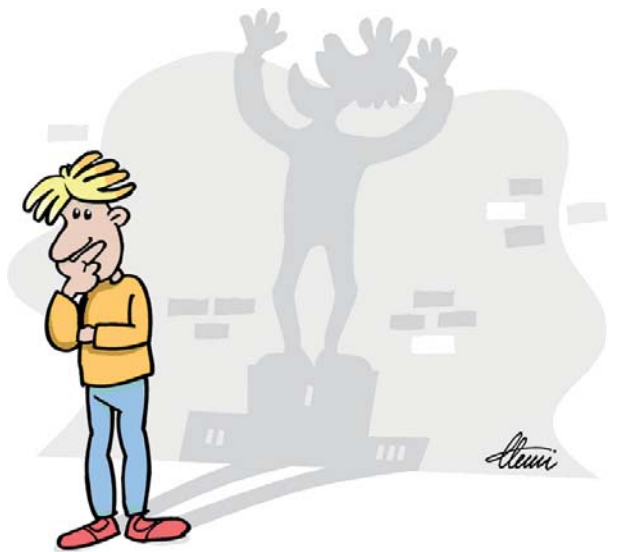
POHDITTAVAA

...SEURATOIMIJALLE

- Miten seuranne ohjaa urheilijoita reiluun peliin?
- Käydäänkö seurassanne pelisääntökusteluja?
- Keskustellaanko seurassanne nuorten urheilijoiden kanssa dopingista?
- Onko seuranne valmentajilla riittävästi valmiuksia opastaa urheilijoita esim. erivapauden hakeamiseen?
- Miten voit omassa tehtävässäsi edistää antidopingtyötä ja puhdasta urheilua?

...VALMENTAJALLE

- Millä keinoin valmentaja voi vaikuttaa urheilemisen ilon säilymiseen myös huippu-urheilussa?
- Miten motivoit urheilijaa, jonka tulokset ovat pitkään säilyneet samalla tasolla kovasta harjoittelusta huolimatta?
- Miksi valmennat, mikä sinua motivoi?
- Onko sinulla lähellä muita valmentajia, joiden kanssa voit jakaa valmentajakokemuksiasi?
- Uskotko valmennettaviesi menestykseen puhtain keinoin?
- Jos et usko, miten asenteesi vaikuttaa urheilijaan?
- Jos uskot, miten asenteesi vaikuttaa urheilijaan?
- Uskotko tunnistavasi valmennettavasi dopingin käytön?
- Päätättekö urheilijan kanssa yhdessä kauden tavoitteet?
- Ovatko ne realistiset?
- Keskusteletko alaikäisten urheilijoiden asioista heidän vanhempiansa kanssa?

...URHEILIJALLE

- Miten paljon arvostat terveyttäsi?
- Kilpailetko ja harjoitteletko flunssaisena?
- Olisitko valmis vaarantamaan terveytesi urheilullisen menestymisen takia?
- Pelkäätkö saavasi kiellettyjä aineita ravinnosta tai lääkkeitä tahtomattasi?
- Uskallatko syödä lääkärin määräämiä lääkkeitä tarkistamatta niitä "Kielletyt lääkeaineet ja menetelmät urheilussa" -julkaisusta?
- Uskotko menestykseen puhtain keinoin?
- Mistä dopingaineista riippuvuuden tunnistaa?
- Millaista olisi elää kiinnijäämisen pelossa?
- Miten kannustat ystävääsi harjoittelussa? Saatko itse kannustusta?

7. RYHMÄYTYMISTEHTÄVIÄ

Urheilussa tärkeässä roolissa on joukkuehenki. Hakekaa samanlaista joukkuehenkeä seuralenne / joukkueellenne erilaisten ryhmäytymistehtävien avulla.

Seuraavia tehtäviä voi tehdä:

- ulkona ja / tai sisällä
- isolla ja / tai pienellä porukalla
- pysäkkityöskentelynä ja / tai itsenäisesti

Koska tehtävät ovat sovellettavissa vapaasti, ei ohjeistusta ajankäytön kannalta voi suoraan sanoa.

RYHMIEN MUODOSTAMINEN

1. Pituusjärjestyksen mukaan:

Peitetään kaikkien silmät liinalla. Ryhmän on äänettömästi muodostettava jono pituusjärjestyksen mukaan. Tehtävästä riippuen suoritetaan jako joko kolmeen, neljään tai viiteen.

2. Etunimen, sukunimen, syntymäkuukauden mukaan:

Ryhmän tehtävänä on ryhmittyä jonoon kyseisen periaatteen mukaan. Tehtävästä riippuen suoritetaan jako joko kolmeen, neljään tai viiteen. Jos ryhmän jäsenet tuntevat toisensa jo entuudestaan, voi tehtävää vaikeuttaa siten, että puhuminen on ryhmittymisen aikana kielletty.

TEHTÄVIÄ JA PELEJÄ

Ryhmä sijoittuu mielivaltaisesti riviin mahdollisen laudan tms. päälle. Tämän jälkeen esineen päältä ei saa pudota. Tehtävänä on mennä aakkosjärjestykseen etunimen mukaan.

Lakana- / Pyyhelentis:

Tehdään 4-6 hengen ryhmät, joista jokaiselle annetaan iso lakana ja pallo. Ryhmien tehtävänä on saada pallo lentämään lakanalta toiselle samanaikaisesti. Aloita pallon lennättämisellä omassa lakanassa. Samalla periaatteella voit pelata kahden joukkueen välistä lakanalentistä verkon yli.

Jättiläinen (Välineet: merkkikartio):

Muodostetaan neljä joukkuetta. Tehdään yksi iso piiri, johon joukkueen jäsenet vuorotellen ryhmittyvät (1-2-3-4-1-2-3-4 jne.). Piirin keskelle laitetaan merkkikartio. Joukkueiden tehtävänä on pudottaa toisia pois pelistä. Pelistä putoaa, kun koskettaa merkkikartiota tai kulkee merkkikartiota päältä. Käsiotetta ei saa irrottaa. Peliä voidaan pelata tietty aika.

Esineiden poiminta (sokkoliinat ja erilaisia esineitä n. 30 - 40 kpl):

Tehdään 4-6 hengen joukkueita. Laitetaan joukkueet jonoihin.

1. Valitkaa joukkueellenne opastaja. Kun opastaja on valittu, menee hän oman jononsa viimeiseksi. Sillä paikalla hän on koko ajan, kun jono on liikkeessä ja esineitä poimitaan.
2. Sanoja eteenpäin, taaksepäin, oikealle ja vasemmalle ei saa käyttää vaan joukkueiden täytyy sopia oma kieli. Seis on ainoa sana jota tulee käyttää, jos on vaara satuttaa itseä tai muita.
3. Koko joukkueen tulee edetä yhdessä kädet toistensa hartioilla. Joukkueen tehtävänä on poimia mahdollisimman monta esinettä maasta. Opastaja opastaa koko ajan jonon viimeisenä. Ainoastaan jonon ensimmäinen saa poimia esineen. Kun esine on poimittu opastaja pysäyttää jonon. Esineen poimija jää esineen eteen ja jonossa seuraava jää jonon ensimmäiseksi. Näin saadaan uusi esineen poimia. Joukkueiden jäsenille laitetaan liinat silmille, ja joukkueiden välinen kisa voi alkaa.

Kuuropiiri:

Leikkijät istuvat piirissä, johtaja seisoo piirin keskellä. Kun johtaja osoittaa jotain leikkijää, tämä panee molemmat kädet korvilleen. Hänen vasemmalla puolellaan oleva leikkijä panee oikean käden, oikealla puolellaan oleva leikkijä panee vasemman käden korvalleen. Tällä tahdilla johtaja osoittaa nopeassa tahdissa leikkijöitä. Väärin tehnyt leikkijä joutuu aina pois leikistä ja poistuu piiristä. Viimeksi jääneet ovat voittajia.

Sama voidaan tehdä seisovillaan ja pallon kanssa, jolloin johtaja sanoo nimen kenelle hän pallon heittää, kiinniottajan vasemmalla puolella oleva koskettaa oikealla ja oikealla puolella oleva vasemman kädellä kiinniottajan olkapäätä.

Palapelin kokoaminen/Esineiden haku tiettyyn pisteeseen (sokkolinnat, palapeli...):

Ryhmälle selitetään, että kyseiseen tilaan on lattialle sijoitettu tietty määrä paloja. Ryhmän jäsenten tulee löytää kyseiset palat ja tuoda aina yksitellen kokoontumispisteelle. Kaikille ryhmän jäsenille laitetaan sokkoliinat. Ryhmän jäsenet eivät saa puhua, mutta he voivat ilmaista itseään muulla tavoin.

Korosta erityisesti seuraavia asioita: Puhua ei saa, aina kun löydät palan/esineen, se tulee toimittaa tiettyyn paikkaan, mihin sen ryhmä joutuu miettimään, kerro kuinka monta palaa/esinettä heidän tulee etsiä. Jos kyseessä on palapeli, kootaan se valmiiksi ilman sokkoliinoja.

Muistipeli (erilaisia esineitä, vaatteita yms.):

Tämä harjoitus voidaan toteuttaa tyhjässä tilassa, jolloin esineitä voi sijoitella eri paikkoihin tai luokahuoneessa, johon esineet laitetaan lattialle. Urheilijat menevät tilaan ryhmä kerrallaan ja ovat siellä ohjaajan ilmoittaman ajan koskematta mihinkään. Tehtävänä on muistaa tilassa olevat esineet ja piirtää ne oikeassa järjestyksessä paperille.

Jos ryhmillä on aikaa harjoitusta voidaan jatkaa kirjoittamalla tarina: "Mitä tilassa on sattunut?"

RYHMÄHAASTATTELU:

VAIHTOEHTO A:

Tehdään kaksi piiriä (ulko- ja sisäpiiri), johon asetetaan istumaan kasvot vastatusten. Parien tehtävänä on tervehtiä kädestä ja esitellä itsensä nimeltä, valita kysymys, jonka haluaa kysyä toiselta. Vastaus kirjataan paperille ja ohjaajan merkistä ulkopiiri siirtyy myötöpäivään seuraavan parin luo, jolle esitetään seuraava kysymys. Yhteisessä koonnissa voidaan keskustella, mitä yhteisiä asioita tai yllättäviä piirteitä ryhmän jäsenistä löytyi. Ohjaajan on hyvä koko ajan korostaa myönteistä ilmapiiriä, kun koontia tehdään.

VAIHTOEHTO B:

Urheilijat istuvat rajatulla alueella vapaasti. Parien tehtävänä on tervehtiä kädestä ja esitellä itsensä nimeltä, valita kysymys, jonka haluaa kysyä toiselta (voidaan tehdä myös englanniksi / ruotsiksi jne.). Vastaus kirjataan paperille. Kun vastaus on kirjoitettu paperille valitaan uusi pari vapaasti, jolle esitetään seuraava kysymys. Ohjaajan on hyvä asettaa aikaraja, kuinka kauan tätä tehdään ja yhdessä voidaan myös sopia että mahdollisesti käydään vuorotellen tytön ja pojan luona. Yhteisessä koonnissa voidaan keskustella, mitä yhteisiä asioita tai yllättäviä piirteitä ryhmän jäsenistä löytyi. Kun koontia tehdään on ohjaajan hyvä koko ajan korostaa myönteistä ilmapiiriä.

NIMI:	KYSYMYS:	VASTAUS
	Mikä on suosikkiruokasi?	
	Mistä väristä pidät eniten?	
	Mikä on horoskooppi-merkkisi?	
	Mikä eläin kuvaa sinua parhaiten?	
	Mikä on suosikkipaikkasi kotona?	
	Mitä teet vapaa-ajallasi?	
	Mitä tv-ohjelmaa suosittelisit muille?	
	Mihin haluaisit matkustaa?	
	Mitä arvostat itsessäsi eniten?	

OLYMPIA-AIHEINEN TIETOVISA

1. Olympiahistorian saatossa ovat tavut menneet sekaisin. Auta selvittämään keitä ovat alla olevat suomalaiset olympiamitalistit. Joukossa on sekä kulta- että hopeamitalisteja

- a) Tatyro Män Eeran
- b) Mini Nietonen
- c) Mary Koli-Nuklahanse
- d) Sieni Javinen
- e) Jatiai Tannenpou

2. Sanasokkelosta löydät olympialaisten virallisen moton latinaksi. Mitä se tarkoittaa suomeksi?

A X E E K C I O P N
L U T O S I P T F O
T T A F C T O U H I
I F O R T I U S T U
U F T A A U D F U U
S G P U T S K A S M

3. Mitkä ovat olympiarenkaiden värit?

- 1 Sininen-musta-punainen-keltainen-vihreä
- X Sininen-musta-punainen-keltainen-ruskea
- 2 Sininen-ruskea-punainen-keltainen-vihreä

4. Kuinka monta vuotta kestää olympiadi?

- 1 Kuusi
- X Kaksi
- 2 Neljä

5. Mitkä ovat Paralympialaiset?

- 1 Paralympialaiset ovat kaksi vuotta ennen olympiakisoja suoritettavat esikisat.
- X Paralympialaiset ovat vammaisurheilukilpailut, jotka järjestetään olympiakisojen jälkeen.
- 2 Paralympialaiset ovat ei-olympialajien kisat.

6. Missä ja milloin pidettiin ensimmäiset nykyaikaiset olympiakisat?

- 1 Ateenassa 700 eKr.
- X Ateenassa 1896
- 2 Pariisissa 1896

Olympismi eli olympia-aate on elämänfilosofia, jossa yhdistyy ihmisen kehon, tahdon sekä mielen tasapainoinen kehittäminen. Olympismi yhdistää urheilun, kulttuurin ja kasvatuksen ja sen tavoitteena on kehittää elämäntapaa, jossa ilo löytyy yrittämisestä, kasvatukselliset arvot hyvästä esimerkistä ja jossa kunnioitetaan maailmanlaajuisia eettisiä periaatteita.

7. Kuinka monta kultamitalia yksi urheilija on enimmillään saavuttanut samoissa Olympiakisoissa?

- 1 neljä
- X kahdeksan
- 2 kolmetoista

8. Missä lajissa 64-vuotias urheilija on voittanut olympiakultaa?

- 1 ammunnessa
- X maratonjuoksussa
- 2 ratsastuksessa

9. Missä ei ole järjestetty vielä Olympiakisoja?

- 1 Afrikassa
- X Australiassa
- 2 Aasiassa

10. Mikä kaupunki on saanut järjestettäväkseen Olympiakisat jo kolmannen kerran

- 1 Helsinki
- X Pariisi
- 2 Lontoo

11. Missä järjestetään vuoden 2014 talvikisat?

- 1 Pyeongchang (Etelä-Korea)
- X Sotši (Venäjä)
- 2 Salzburg (Itävalta)

Suomi ja Helsinki järjestivät XV olympiadin kisat 1952. Kilpailuihin osallistui 4925 urheilijaa 69 maasta.

12. Missä lajissa Sylvi Saimo voitti ensimmäisenä suomalaisnaisena kultaa?

- 1 juoksussa
- X keihäänheitossa
- 2 melonnassa

13. Helsingin Olympiakisojen 1952 sankarit Dana ja Emil Zatopek olivat:

- 1 tytär ja isä
- X aviopari
- 2 sisaruksia

14. Mikä maa kilpaili ensimmäisen kerran Olympiakisoissa Helsingissä 1952?

- 1 Australia
- X Neuvostoliitto
- 2 Suomi

15. Mikä oli miesten keihäänheiton voittotulos Helsingin Olympiakisoissa 1952?

- 1 73,78 m
- X 84,88 m
- 2 95,98 m

16. Missä lajissa Suomi sai kultamitalin Helsingissä 1952?

- 1 Nyrkkeilyssä
- X Kestävyyssuoksussa
- 2 Keihäänheitossa

8. OMAT OLYMPIALAISET

Järjestäkää seuranne, joukkueenne tai ryhmänne omat Olympialaiset. Omat Olympialaiset voivat kestää muutamasta tunnista päivän tapahtumaan tai jopa koko viikon olympiateemaisiin harjoituksiin.

Tässä vinkkejä järjestelyihin:

RYHMIEN JAKO:

- Jakakaa ryhmänne pienempiin joukkueisiin. Ryhmiin jakamiseen löytyy vinkkejä osiosta 8.
- Joukkueet voivat hakea joukkuehenkeä osiosta 8 löytyvien ryhmäytymistehtävien avulla.
- Voitte valita joukkueet edustamaan myös eri valtioita, jolloin joukkueet voivat esimerkiksi pukeutua kyseisen valtion väreihin. Joukkueet voivat ottaa myös selvää eri maiden kannustus-huudoista tai vaikka vain sanasta HYVÄ! (Tässä tapauksessa ryhmät on jaettava etukäteen tai asut/kannustuspuheet annettava ohjaajien toimesta)
- Joukkueet voivat keksiä itselleen kannustuslaulun tai huudon.

REILUN PELIN URHEILIJAT:

- Käykää läpi reilun pelin periaatteet läpi etukäteen. Periaatteet löytyvät osiosta 7.
- Reilun pelin periaatteiden mukaan joko urheilijat keskuudestaan äänestävät tai ohjaajat valitsevat tapahtuman päätteeksi reilun pelin urheilijan, joka julkistetaan päättäjäisissä.

OLYMPIALAISTEN / OLYMPIAPÄIVÄN JÄRJESTELYT:

- Aloittakaa olympiatapahtumanne mukaillen Olympialaisten avajaisia; marssi, urheilijavala, hymni (voi olla esim. seuran oma laulu, maakuntalaulu tms.) jne.
- Tehkää joko ryhmissä tai kaikki yhdessä hyvät alkuverryttelyt. Ohessa olympiateemaisia alkuverryttelyvinkkejä.
- Valitkaa olympialaisten lajeista kilpailulajeja tai kehittäkää erilaisia leikkimielisiä lajeja, joissa kilpaillaan. Kilpailut voi toki myös järjestää omassa lajissa.
- Käyttäkää tästä materiaalista urheilukilpailujen lisukkeeksi tietokilpailu tai muita kirjallisia tehtäviä, joista muodostuu yksi olympialaisten osalaji.
- Vaihtoehtoisesti voidaan harjoitella lajeja, tehdä ryhmäytymistehtäviä ja muita materiaalista löytyviä tehtäviä ilman pistelaskua eli kilpailua.
- Lopettakaa tapahtuma juhlallisesti päättäjäisiin, joissa jaetaan kunniakirjat kaikille osallistujille ja palkitaan mahdollisuuksien mukaan voittajajoukkue, reilun pelin urheilija.
- Palkintokategorioita voivat olla myös esimerkiksi ahkerin harjoittelija, paras kaveri jne.

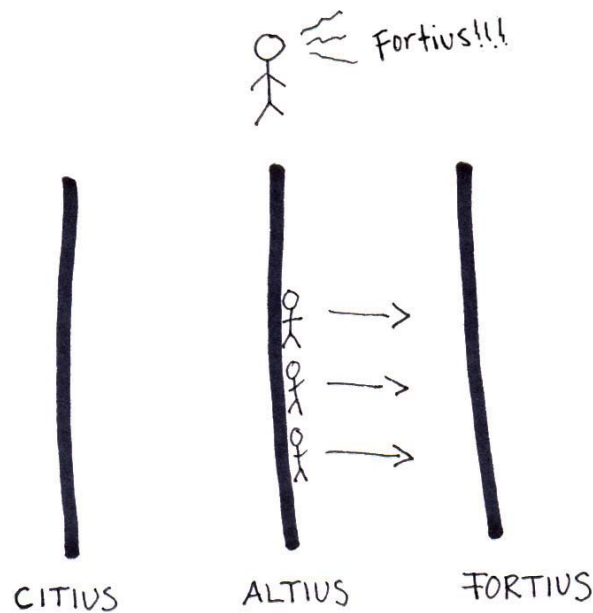
Kaikenlaisten materiaalien, kuten maakylttien, maskotin yms. teko tapahtumaa varten on mahdollista ja riippuu omasta aktiivisuudesta.

Kutsukaa seuranne edustusurheilijoita tai entisiä menestysurheilijoita tapahtuman kummiksi ja palkintojen jakajaksi.

ALKUVERRYTTELYESIMERKKEJÄ

1. Muodosta saliin tai kentälle kartiosta suuret olympiarenkaat. Jaa joukkueiden edustajat viiteen eri renkaaseen. Kunkin joukkueen jäsenet syöttelevät oman joukkueen jäsenille renkaasta toiseen satunnaisessa järjestyksessä. Syötellä voi joko jaloin tai käsin riippuen pelivälineestä. Pelivälineitä voi olla liikkeelle esim. 1-3 per joukkue riippuen pelaajien määrästä yhdessä renkaassa. Kun eri joukkueiden jäsenet ovat sikin sokin renkaissa, on syytä olla varovainen. Toisaalta osallistujat oppivat harjoituksessa huomioimaan liikkeitä useasta suunnasta. Pelivälineitä voivat olla erilaiset pallot tai esimerkiksi kiekko jäällä oltaessa.
2. Olympiarenkaiden muodostelmaa voi hyödyntää myös esimerkiksi siten, että ryhmät siirtyvät renkaista toiseen ja jokaisessa renkaassa on eri alkuverryttelyliike, kuten haara-perushyppy, polvennostohyppy, käsienpyörittely, kuperkeikka tai jotain omaan lajiin liittyviä alkuverryttelyliikkeitä.
3. Pelaa maa-meri-metsä -peliä sanoilla citius-altius-fortius. Sanat voivat merkitä joko siirtymistä johonkin suuntaan tai sitten citius (nopeammin) voi tarkoittaa pyrähdyttä, altius (korkeammalle) hyppyä ja fortius (voimakkaammin) jotain lihaskuntoliikettä, kuten punnerrusta.

9. KUMMIURHEILIJA RAIMO HELMINEN

Ville Peltonen ja Jyrki Lumme onnittelevat Raimo Helmistä (keskellä) maalin johdosta Naganon Olympialaisissa ottelussa Kazakstania vastaan. (KUVA: LEHTIKUVA/TOR WENNSTRÖM)

Olympiasankari, jääkiekkoilija Raimo ”Raipe” Helminen lupautui Hämeen seudulle suunnatun ”Olympia-aatetta urheiluseuroihin” -projektin kummiurheilijaksi.

Kuusissa Olympialaisissa Suomea edustanut kiekkoileijona on voittanut kolme olympiamitalia:

- hopeaa 1988 Calgary
- pronssia 1994 Lillehammer
- pronssia 1998 Nagano

Maailmanmestaruuskilpailuissa hän on saavuttanut kuusi mitalia, mukaan lukien vuonna 1995 voitettu MM-kulta. Kaiken kaikkiaan Raipe pelasi 331 maaottelua, joka on ennätys koko maailmassa.

Kysyimme häneltä muutamia kysymyksiä:

Mikä on paras olympiamuistosi?

”Kyllä ne mitalien voittamiset on jäänyt parhaiten mieleen.”

Miten reilu peli tuli esille omassa urheilussasi?

”Urheilussa on tärkeää sääntöjen noudattaminen ja vastustajan kunnioittaminen. Mielestäni olympiajääkiekossa reilu peli on toteutunut hyvin.”

Mitä haluaisit sanoa nuorille urheilijoille?

”Tärkeintä on, että urheilusta nauttii, se on se tärkein juttu. Siitä lähtee koko urheilumisen tie tekee sitä sitten enemmän tosissaan tai vain harrastusmielessä. Urheilumisen ei tulisi tuntua puurtamiselta.”

KUNNIAKIRJA

on osallistunut

järjestämään olympiatapahtumaan.

Tampereella, EYOF-vuonna 2009

Roger Talermo
puheenjohtaja
Suomen Olympiakomitea

Petri Haapanen
puheenjohtaja
Suomen Olympia-Akatemia

KUNNIAKIRJA

Tämä kunniakirja on myönnetty
menestyksellisestä työstä
olympialiikkeen kasvatustavoitteiden hyväksi.

Tampereella, EYOF-vuonna 2009

Roger Talermo
puheenjohtaja
Suomen Olympiakomitea

Petri Haapanen
puheenjohtaja
Suomen Olympia-Akatemia

McDonalds on Kansainvälisen Olympiakomitean TOP-kumppani ja maailmanlaajuisen olympiapäivän kumppani. Maailmanlaajuisia olympiapäiviä vietetään olympialiikkeen perustamispäivänä 23. kesäkuuta.

